

Social arv og frafald: kan erhvervsskolerne gøre noget ved det?

Forsker Praktikernetværket for erhvervsuddannelserne

Fastholdelse og frafald

Forskningsresultater som afsæt for nytænkning?

18. – 19. april 2012

LO-Skolen i Helsingør

Oplæg v. Torben Pilegaard Jensen, AKF

Hovedpunkter:

- Social baggrund og risikofaktorer
- Er erhvervsskolerne lige gode til at fastholde eleverne?
- Læringsmiljø og motivation
- System og individ: hvad kan erhvervsskolerne gøre?

Familiebaggrund

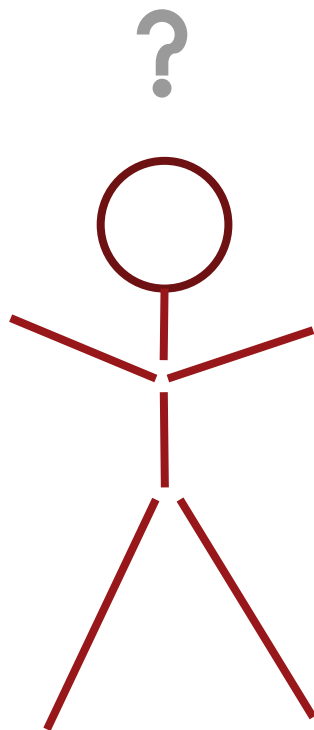
- Familietype
- Forældres uddannelse
- Forældres beskæftigelse
- Samvær i familien

Elevkarakteristika

- Køn
- Ethnicitet
- Alder
- Egne børn
- Trivsel

Elevens uddannelsesbaggrund

- Afsluttet skoleuddannelse
- Karakter fra folkeskolen
- Personlige og sociale kompetencer

Er uddannelsen parat?

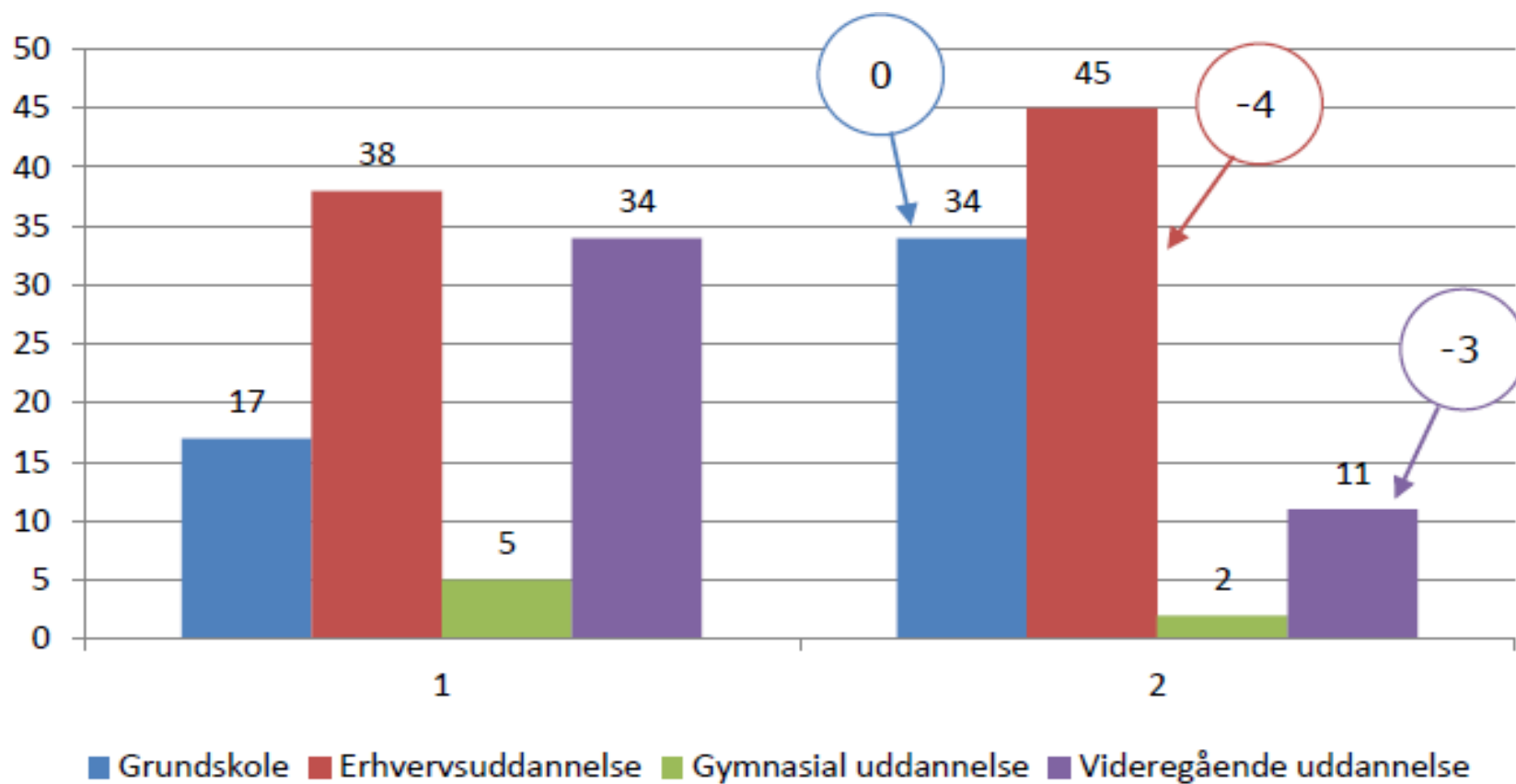
(“dropouts” - “pushouts”)

- Socialt miljø
- Undervisningsmiljø
- Undervisningens tilrettelæggelse
- Indsats mod frafald

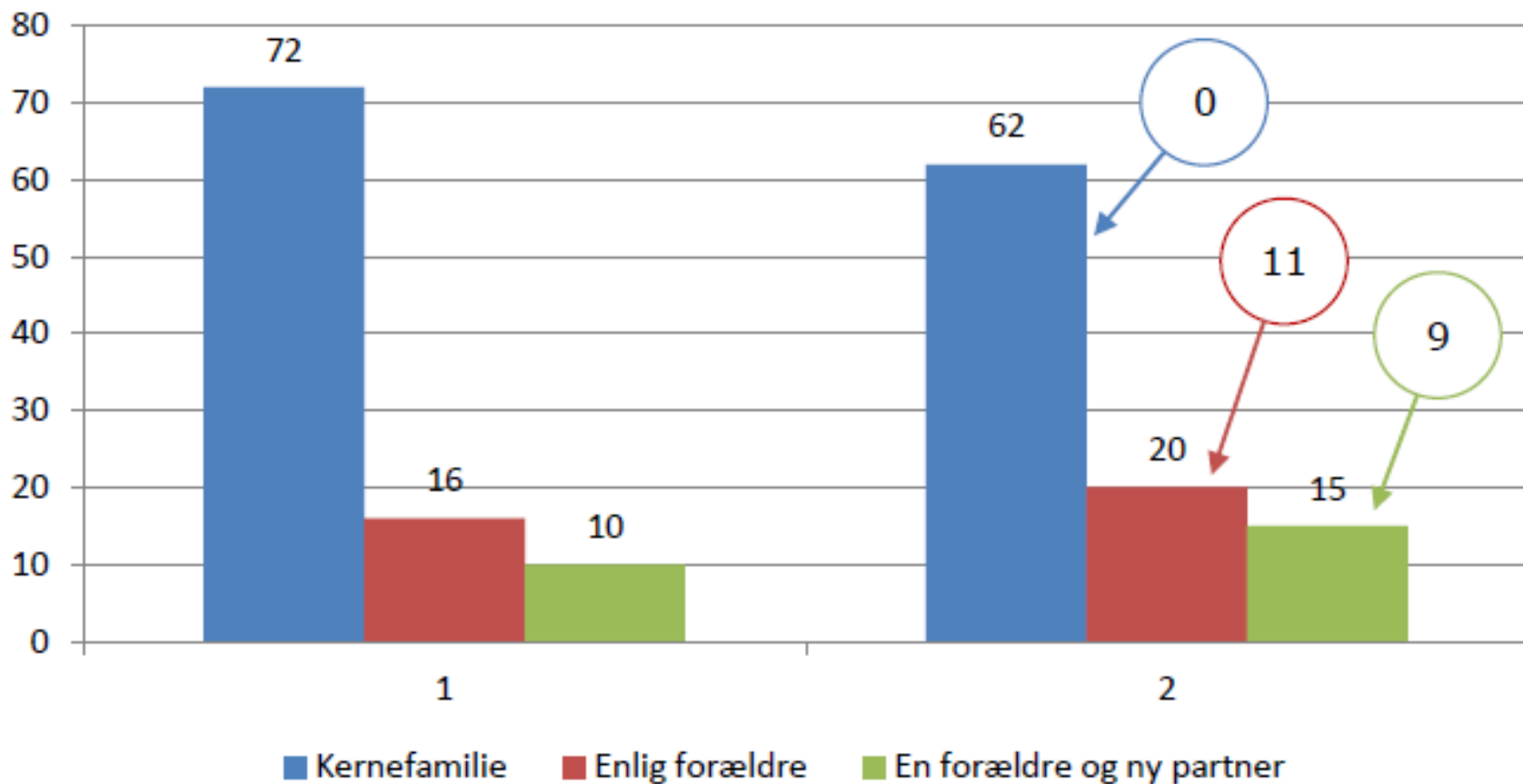
Lokalområdet

- Boligområde
- Vennekreds

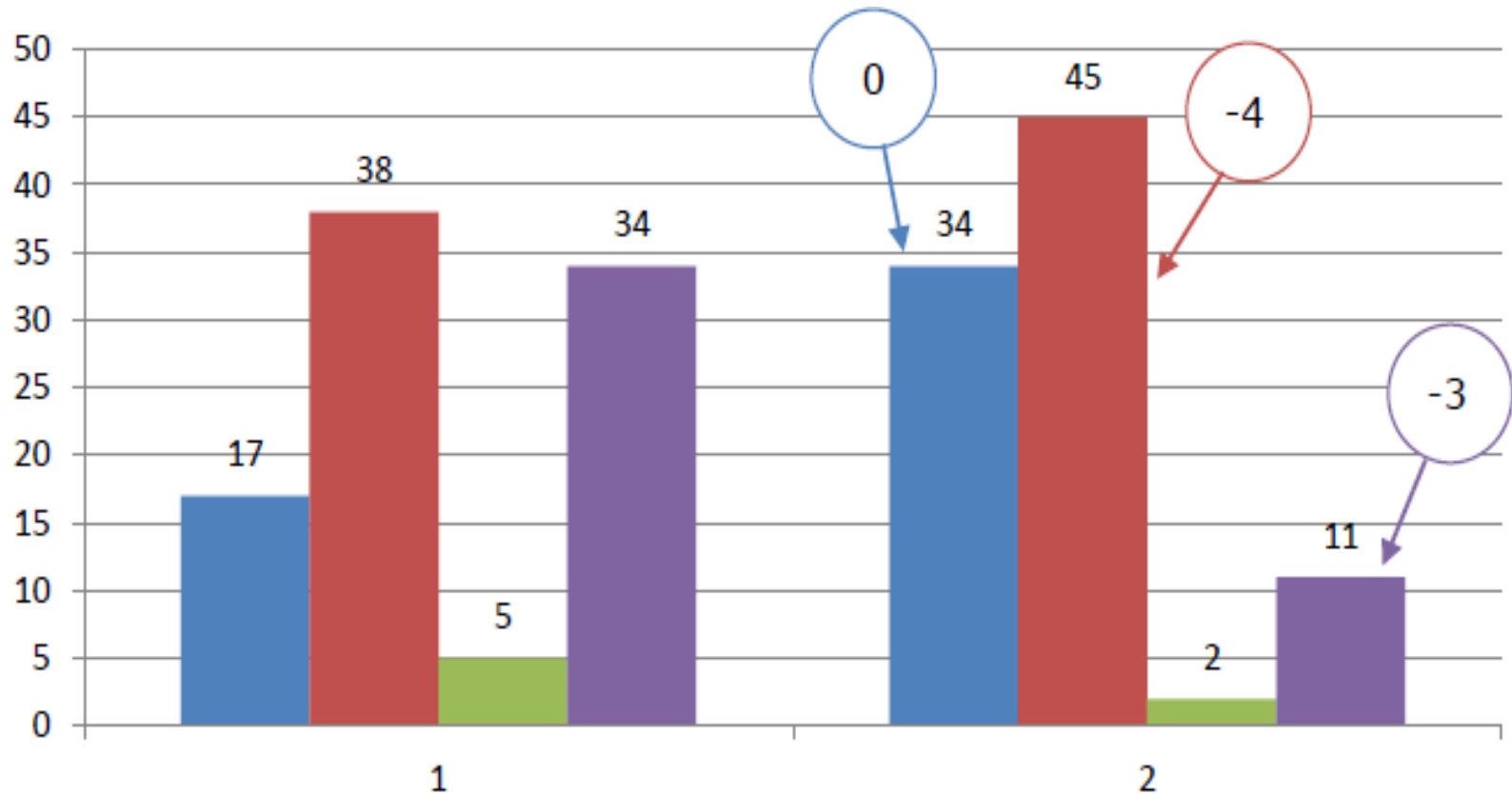
Fars uddannelse, tilgang til gymnasiale (1) og erhvervsfaglige (2) uddannelser samt relativ frafaldsrisiko -alt andet lige

Familietype og tilgang til gymnasiale (1) og erhvervsfaglige (2) uddannelser samt relativ frafaldsrisiko -alt andet lige

Fars uddannelse og tilgang til gymnasiale (1) og erhvervsfaglige (2) uddannelser samt relativ frafaldsrisiko – alt andet lige

Korrigeret indikator for merkantile skoler inddelt i kvintiler. Forskel mellem faktisk og forventet

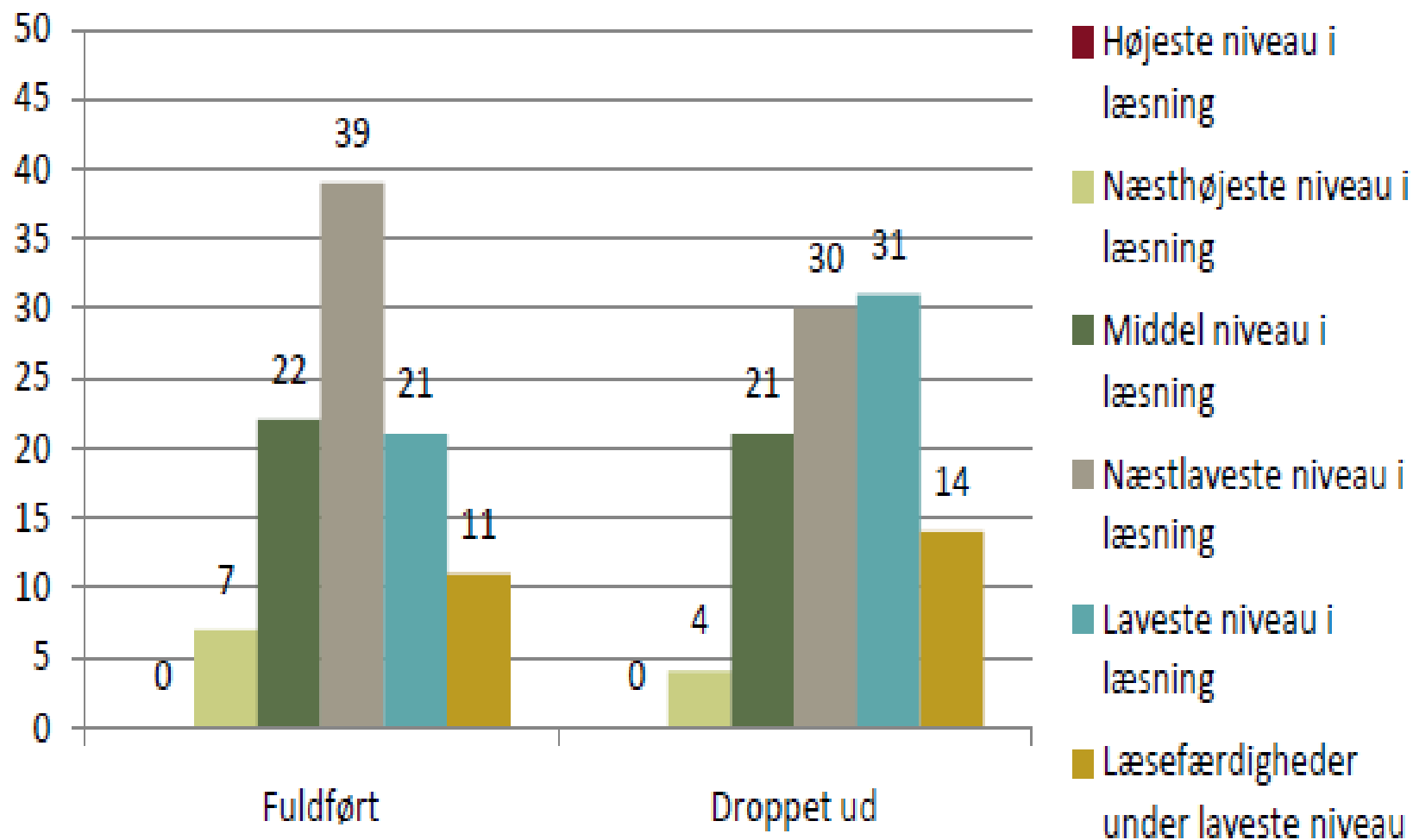
Kvintiler	Korrigeret indikator*		
	Min.	Maks.	Gns.
1 (top 20%)	-8,6	-3,3	-5,8
2	-3,1	-1,3	-2,2
3	-1,3	1,5	0,3
4	1,5	3,0	2,2
5 (bund 20%)	3,4	11,9	8,1

Korrigeret indikator for tekniske skoler inddelt i kvintiler. Forskel mellem faktisk og forventet

Kvintiler	Korrigeret indikator*		
	Min.	Maks.	Gns.
1 (top 20%)	-12,1	-3,6	-6,4
2	-3,4	-1,7	-2,1
3	-1,2	1,3	-0,4
4	1,3	3,9	2,3
5 (bund 20%)	4,2	12,4	7,7

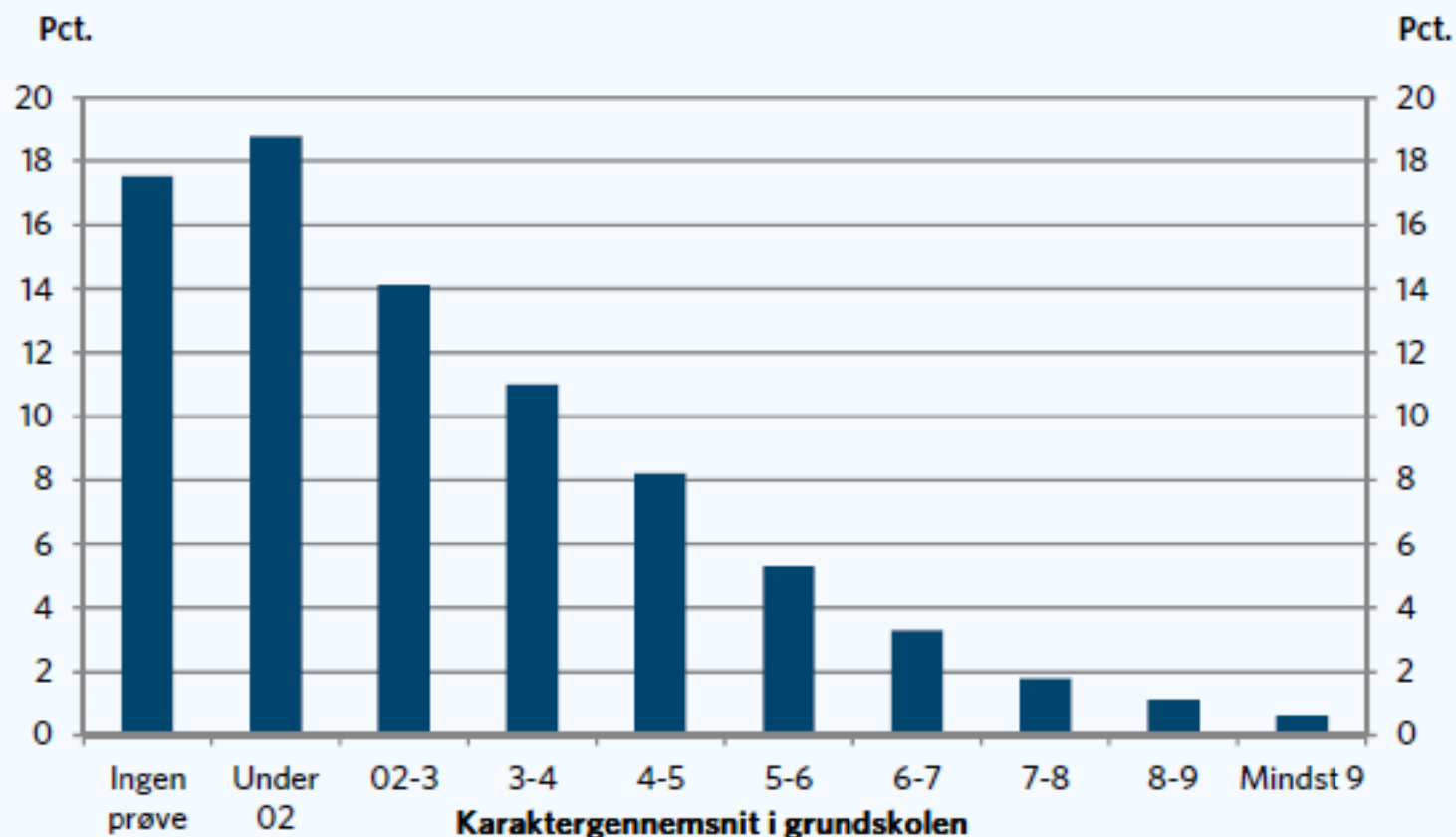
Læsescore fra PISA-2000, fordelt på niveau blandt unge, der henholdsvis har gennemført eller afbrudt EUD

Eksamenskarakterer i folkeskolen og på hg hænger ikke sammen

- Folkeskolekarakterer forklarer kun 21% af variationen i elevernes afslutningskarakterer på hg
- Karakterer fra hg er vigtigere for hvad der kommer ud af hovedforløbet end karaktererne fra folkeskolen
- Konklusion: De kompetencer der opnås på hg og ikke de oprindelige fra folkeskolen, har størst betydning for succes på hovedforløbet

Figur 1. Andel der modtager kontanthjælp 8 år efter afslutningen af 9. klasse - opdelt på karakterer i grundskolen

Anm: Karaktergennemsnittet er beregnet på baggrund af et simpelt gennemsnit af de skriftlige prøve karakterer i henholdsvis dansk og matematik. Der er kun medtaget personer der i 2003 afsluttede 9. klasses trin og som (fortsat) bor i Danmark i 2011. Karaktergennemsnittet er opgjort efter den nye karakterskala.

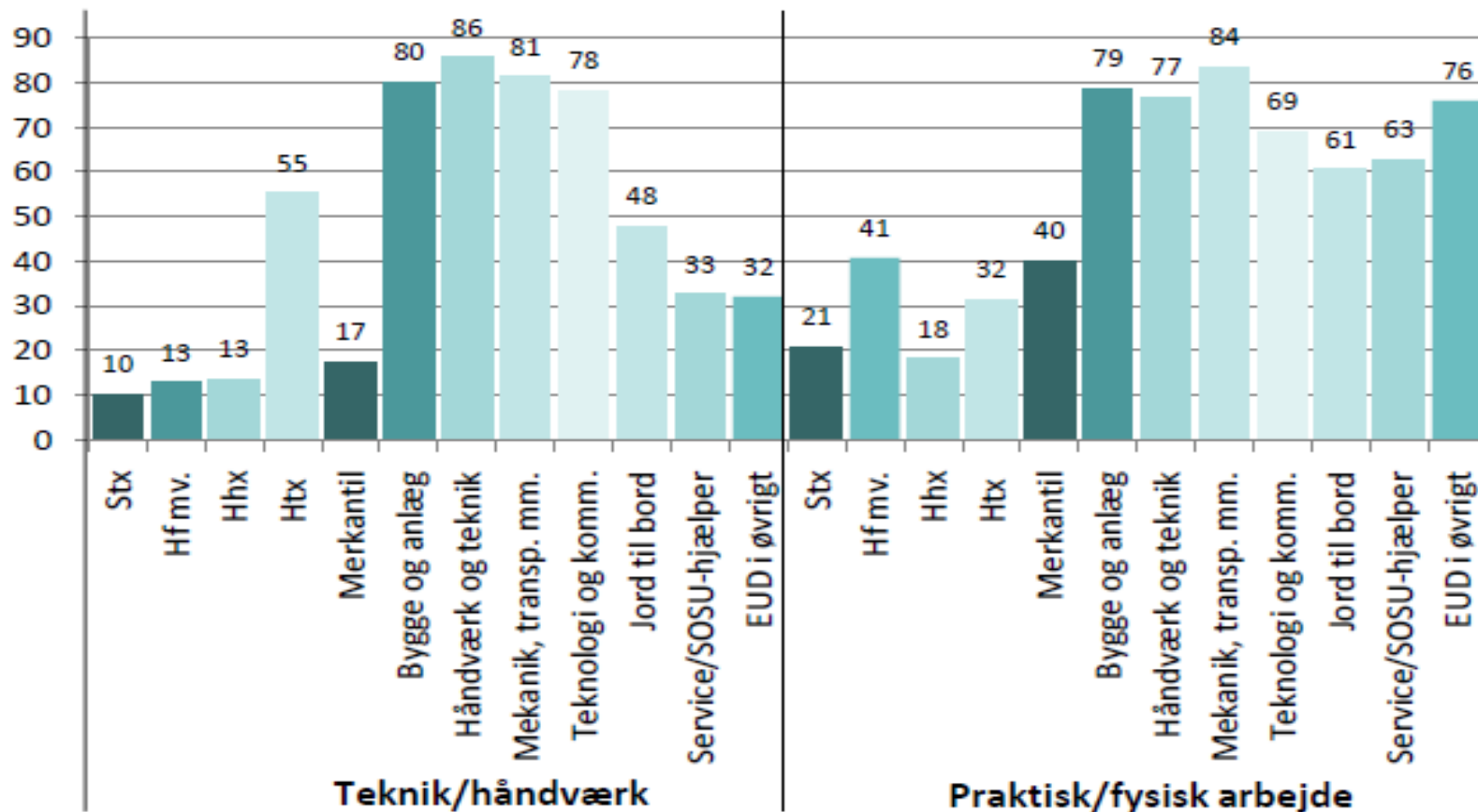
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre og DREAM.

Færdigheder og læringsmiljø

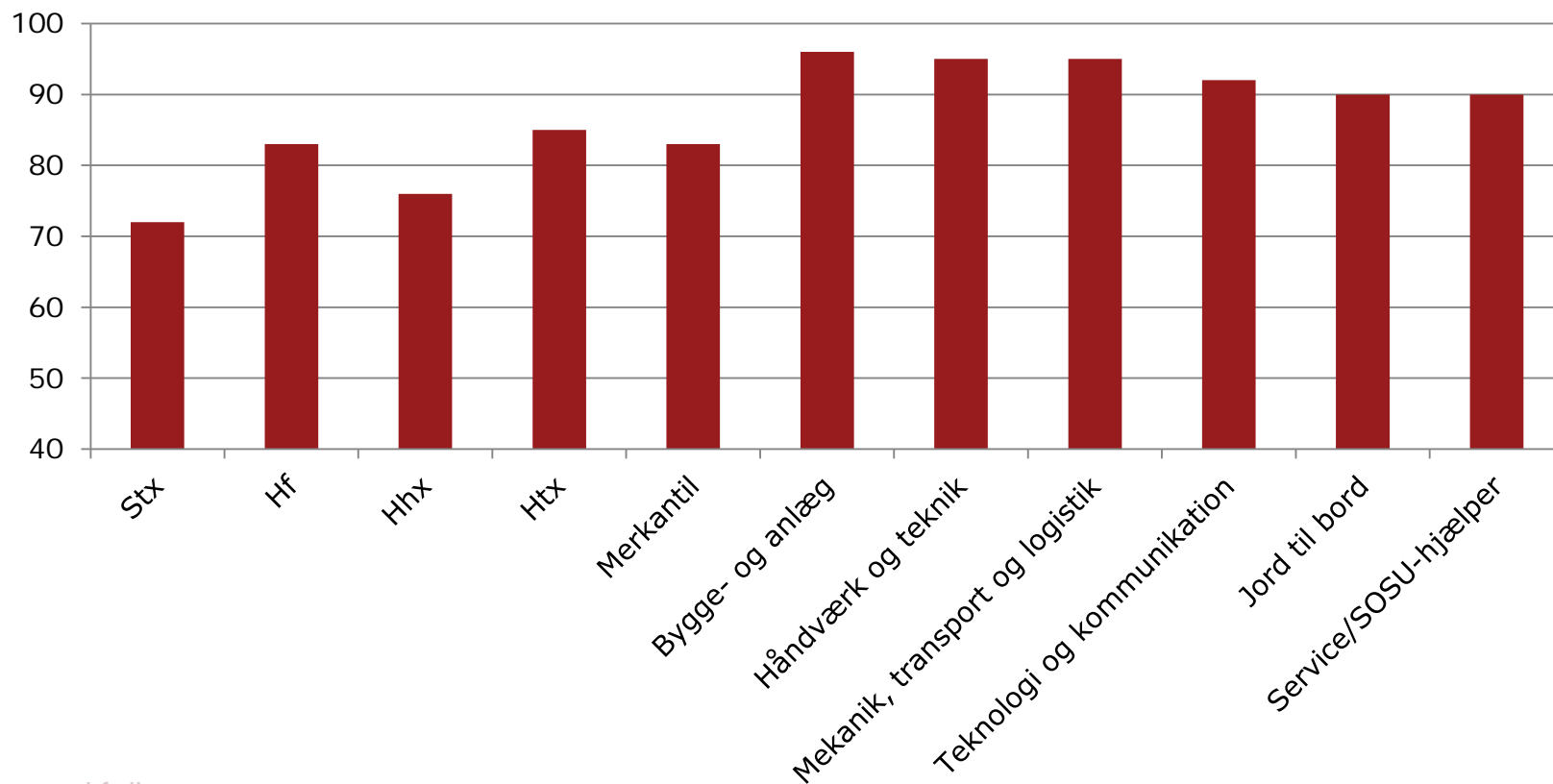
- Læringsmiljøet betyder meget for de unges færdigheder
- Ikke alle grundskoler tilbyder den praktisk orienterede unge optimale læringsmuligheder
- En praktisk tilgang til læring kunne for nogle unge have ført til andre og bedre færdigheder – både faglige, personlige og sociale

Andel af unge, der tillægger *teknik/håndværk* *praktisk/fysisk* arbejde stor vægt i et fremtidigt arbejdsliv

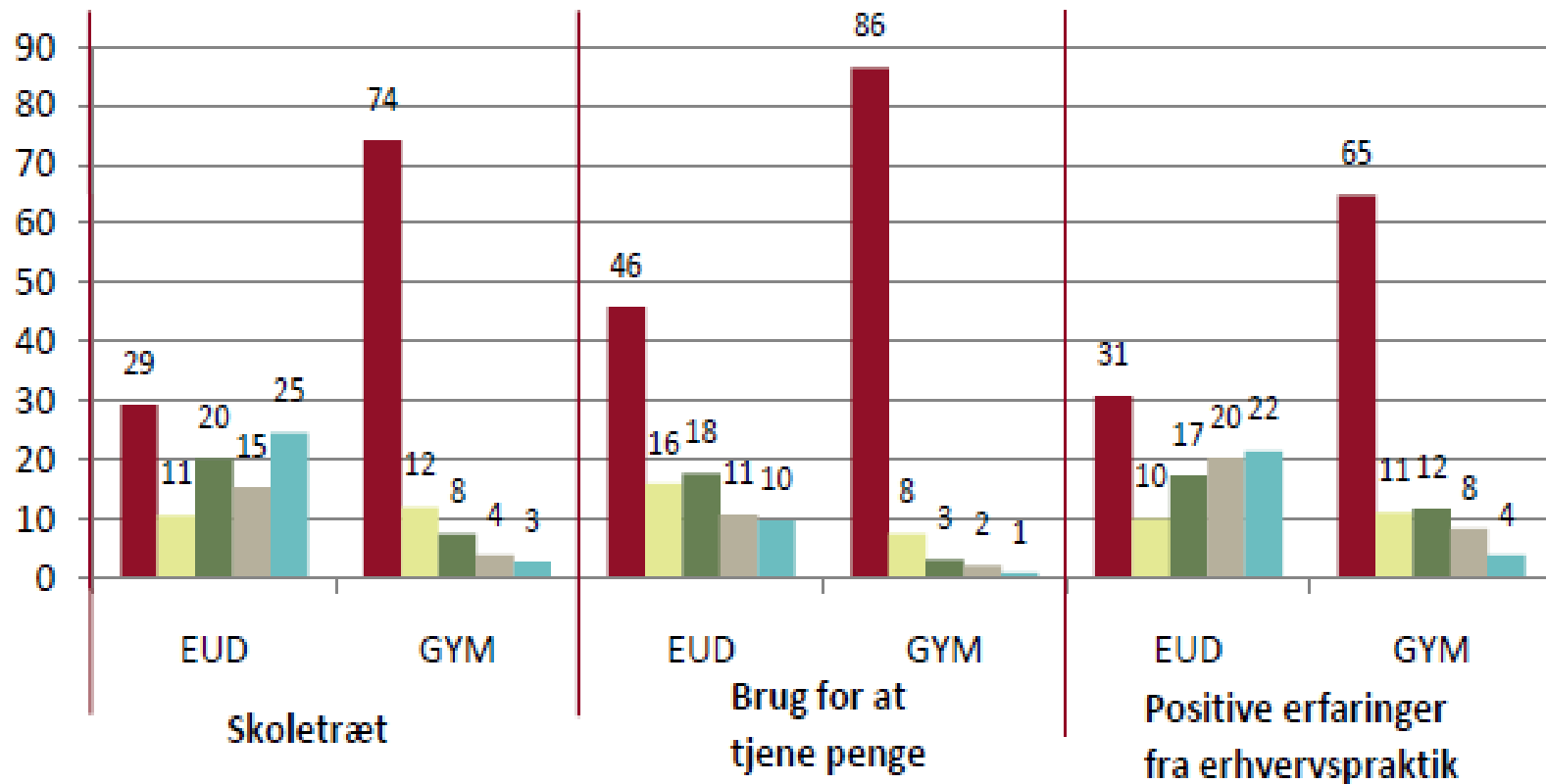

En god uddannelse, er en uddannelse, hvor man lærer ved at arbejde praktisk med tingene

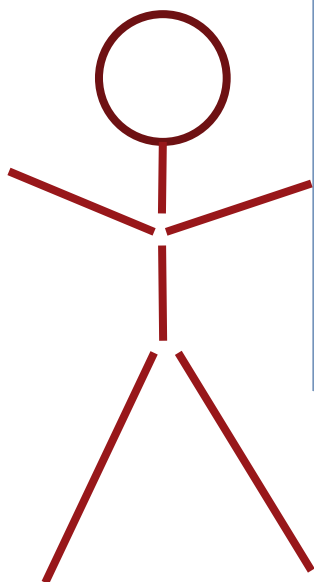

Betydning af følgende for beslutning om, hvad du skulle lave lige efter 9./10. klasse

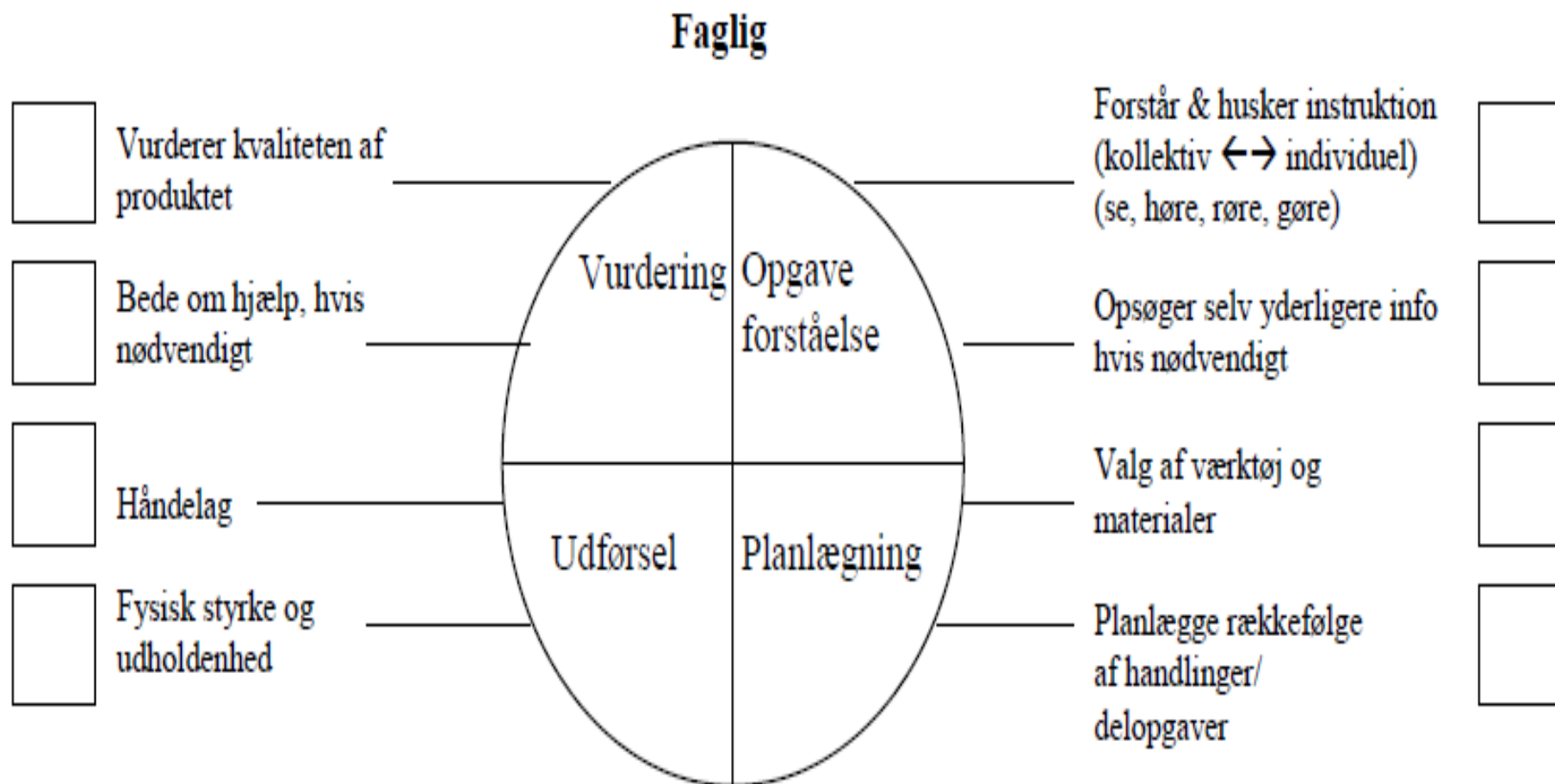
■ Ingen betydning
 ■ Lille betydning
 ■ Middel betydning
 ■ Stor betydning
 ■ Særdeles stor betydning

Mads – kan vi udpege de frafaldstruede enkeltvis? Nej! Og skiltet bærer Mads ikke! – undgå stigmatisering og hold forventningerne højt!

- 18 år
- 4 i gennemsnit fra grundskolen
- Gik ud af 9. klasse
- Far har ingen uddannelse, men høj indkomst
- Opvækst med enlig forælder
- Har det rimelig godt med sig selv og sine venner

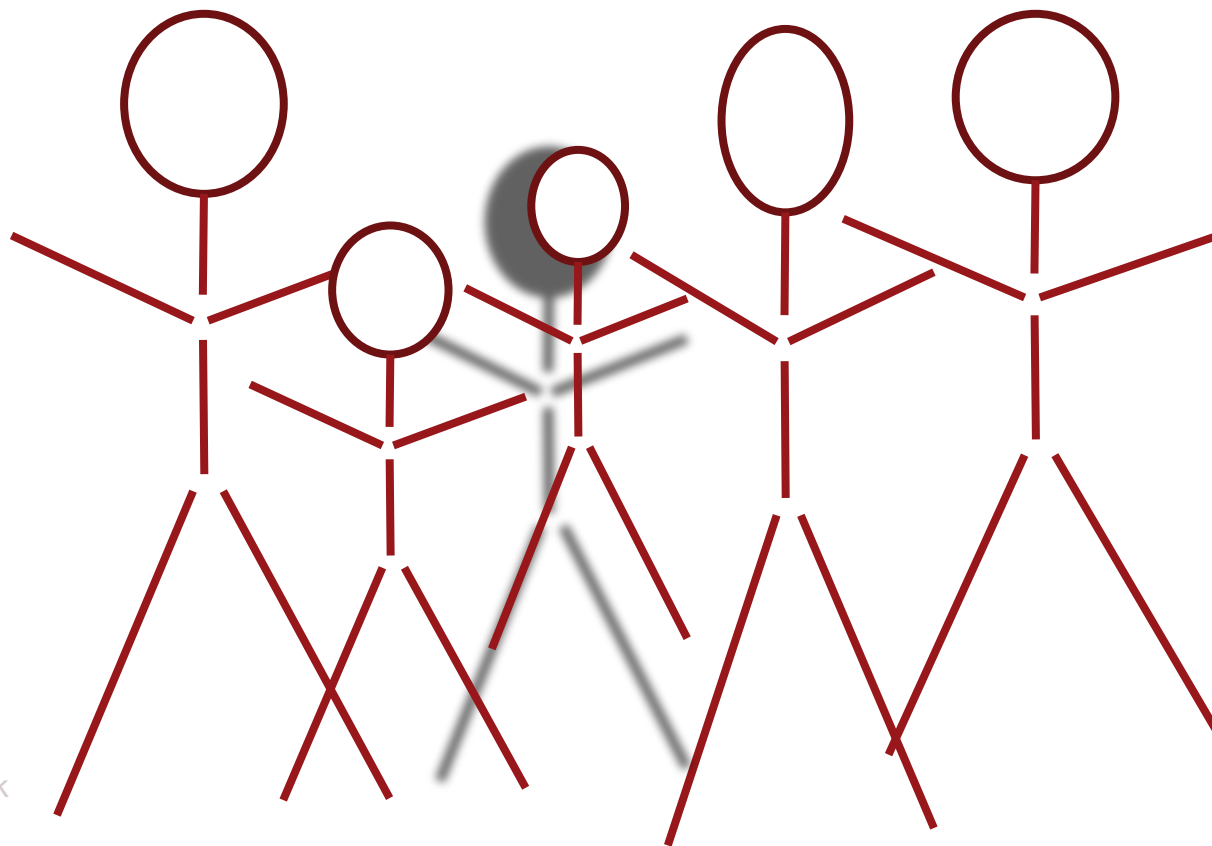
Observationsskema til Kompetencevurdering

Undervisningstilrettelæggelse med udgangspunkt i viden om elevgruppen

(gennemsnit fra grundskolen, fars og mors uddannelse og
indkomst, opvækstfamilie, boligområde m.v.)

Individuelt rettet indsats ved røg: fravær m.v.

For elever med mindre stærke forudsætninger for at gennemføre

- Målrettede grundforløb med afsæt i de unges forudsætninger for læring
- Lærerne giver løbende personlig tilbagemelding på elevernes arbejde
- Læring gennem elev-elev-relationer og organisering, der udvikler socialt faglige fællesskaber
- Stabil klassetilknytning, mindre individualisering og ansvar for egen læring
- Veldefinerede mål og delmål for undervisningen
- Praktisk tilgang til læring. Almene fag integreres i værkstedsundervisningen, evt. kombineret med virksomhedspraktik

Hvad gør ledelsen på den gode erhvervsskole?

- Strategi for øget fastholdelse er implementeret i organisationen
- Har tætte kontakter til ledelsen hos øvrige centrale lokale aktører i en helhedsorienteret indsats
- Har flere værktøjer i spil og sikrer på ledelsesniveau samarbejde mellem de relevante medarbejdere på skolen og med fx UU og jobcenter samt øvrige kommunale forvaltninger
- Er bevidst om og åben over for kassetænkningen som barriere for samarbejde og langsigtede løsninger

Referencer

- Rangvid, Beatrice Schindler (2012): The Impact of Academic Preparedness of Immigrant Students on Completion of Commercial Vocational Education and Training
- Jensen, Torben Pilegaard og Britt Larsen (2011): Unge i erhvervsuddannelserne og på arbejdsmarkedet. Værdier, interesser og holdninger. Kbh., AKF.
- Jensen, Torben Pilegaard og Britt Larsen (2011): Hvem falder fra - spiller skolen nogen rolle? I: Jørgensen, Christian Helms (red.): Frafald i erhvervsuddannelserne. Frederiksberg, Roskilde Universitetsforlag, 205-224.
- Jensen, Torben Pilegaard (2011): Analyse: Unge uden uddannelse - et fælles ansvar. Danske Kommuner, 2011 (15):36-37.
- Jensen, Torben Pilegaard (2010): Uddannelsesparathed - hvad er det? Faglige, personlige og sociale forudsætninger for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Klar, parat, uddannelse - inspiration om uddannelsesparathed. Undervisningsministeriets håndbogsserie nr. 12 - 2010, Kbh., Undervisningsministeriet, 12-21.
- Larsen, Britt og Torben Pilegaard Jensen (2010): Fastholdelse af elever på de danske erhvervsskoler. Juli 2010, København, AKF.
- Jensen, Torben Pilegaard og Maria Knoth Humlum (2010): Frafald på de erhvervsfaglige uddannelser Hvad karakteriserer de frafaldstruede unge? AKF Working paper, 2010(05), København, AKF.
- Jensen, Torben Pilegaard; Leif Husted, Anne Katrine Kamstrup, Søren Haselmann og Sebastian Møller Daugaard (2009): Unges frafald på erhvervsskolerne. Hvad gør de "gode skoler". AKF Working paper, 2009(13), København, AKF.
- Russell Rumberger (2011): Dropping Out. Why Students Drop Out of High School and What Can Be Done About It. Cambridge. Harvard University Press